

DR. CSEH SÁNDOR

1914–1972

Állatorvosdoktor, az Állatorvostudományi Egyetemen a szülészeti és szaporodásbiológiai tanszék és klinika vezető tanára (1966-tól 1972-ig), az állatorvostudomány kandidátusa, a háziállatok szaporodásbiológiájának és andrológiájának egyik első hazai kutatója, oktatója, oktatásának szervezője; a szülészeti műtéttan jeles képviselője.

Cseh Sándor 1914. szeptember 7-én született Sövényházán (Csongrád vármegye). 1932-ben a Szegedi Állami Főreáliskolában érettségizett, majd 1939-ben a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Karának állatorvosi osztályán szerzett oklevelet.

1943-ban állatorvosdoktorrá avatták. Oklevelének megszerzése után először Medgyesegyházán gyakorló állatorvos, majd Budapesten húsvizsgáló állatorvos volt. 1940. március 1-jén került a szülészeti klinika akkori vezetőjének, Hetzel Henrik professzornak a meghívására egyetemünkre, ahol mint egyetemi tanársegéd 1943 augusztusáig teljesített szolgálatot. Ez idő alatt ellátta a kisállatok poliklinikai rendelését is. 1943-ban járási állatorvosnak nevezték ki, és egyúttal külön megbízást kapott a volt kisbéri ménesbirtokon a szigorló állatorvosok gyakorlatának vezetésére. 1944-ben katonai szolgálatra hívták be, 1945-ben szovjet hadifogságba esett, ahonnan 1948 nyarán szabadult.

Hazaérkezése után a Földművelésügyi Minisztérium a magyarkeresztúri első hazai szarvasmarha-termékenyítő főállomás szervezésével és a mesterséges termékenyítés technológiájának a kidolgozásával bízta meg. Cseh Sándor képezte ki a szervezés alatt álló 10 mesterséges termékenyítő állomás vezetőjét is. 1951-ben Budapestre helyezték, és megbízták az Országos Mesterséges Termékenyítő Központ laboratóriumának a vezetésével, majd ugyanebben az évben került az egyetem szülészeti klinikájára. 1952-ben egyetemi docenssé nevezték ki, majd 1966-ban a tanszék vezetésével bízták meg.

Az egyetemen Cseh Sándor alapozta meg a szaporodásbiológia oktatását, kidolgozta az andrológia és a mesterséges termékenyítés elméleti és gyakorlati oktatásának a tematikáját. Tudományos munkásságát a szüléset, a meddőség, a szaporodásbiológia és a tőgybetegségek köréből írt 64 dolgozata, az 1965-ben sikeresen megvédett *Megelőző beavatkozások a tehenek service periódusjának rövidítésére* című kandidátusi értekezése, számos hazai és külföldi előadása jelzi. Az ő tollából jelent meg 1955-ben az első magyar nyelvű *Állatorvosi szülészeti műtéttan* című egyetemi tankönyv, amelyet 1967-ben újra kiadtak. Több egyéb segéd- és tankönyv megírásában vett társszerzőként részt. Az *Állatorvosi szaporodásbiológia és szüléset* címen írt terjedelmes egyetemi tankönyve ma is használatos magyar nyelvű szakkönyv.

Cseh Sándor a szüléset, a szaporodásbiológia lelkes, elhivatott oktatója. A szaporodásbiológia, andrológia oktatásának megteremtése egyetemünkön az ő nevéhez fűződik. Gyakorlati érzéke és igénye tükröződött a szülészeti műtétant taglaló tankönyvében, tananyagának oktatásában. Élete rövid, állandó szorgalmas munkával teli harc volt. Lelkesedését, szakmai elhivatottságát, kiváló gyakorlati eredményeit sok esetben a meg nem értés, a méltánytalanság és a lekicsinylés nehezítette.

Szakmai és társadalmi munkájának elismeréséül több alkalommal részesült jutalomban, így a Magyar Tudományos Akadémiától is. 1955-ben a Felsőoktatás Kiváló Dolgozója, 1958-ban pedig a Munka Érdemérem kitüntetését kapta meg.

Cseh Sándor szerény, rendkívül szorgalmas, magánéletében visszavonultan élő, ám a szakterületén következetes és harcos ember volt, aki egész életében hűséggel – magát nem kímélve – szolgálta vállalt feladatát.

Az Állatorvostudományi Egyetem tanácsa 1972. márciusi ülésén egyetemi tanári kinevezésre javasolta felterjeszteni. 1972 júliusában a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter egyetemi tanárrá nevezte ki, ám ezt sajnos már nem érthette meg. 1972. május 16-án hunyt el Budapesten.

Irodalom

63 Cseh Sándor 1914–1972. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1972. 27. 8. 471–472.